

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ

КЫРГЫЗ-ӨЗБЕК УНИВЕРСИТЕТИ

СОЦИАЛДЫК КОЛЛЕДЖ

«Макулдашылды»
Однын директору, доцент
_____ А.Ш.Юсупов
« _____ » _____ 201 _____ ж.

«Бекитемин»
ОИ боюнча проректор, доцент
_____ Т.Э.Исаков
« _____ » _____ 201 _____ ж.

КЫРГЫЗСТАН ТАРЫХЫ
сабагы боюнча мамлекеттик сынактын

ПРОГРАММАСЫ

Социалдык колледждин бардык адистиктери үчүн

ОШ, 2018

1. Кыргызстан тарыхын окуп үйрөнүүнүн натыйжасында студент:

ээ болушу керек

- Цивилизациянын онүгүшүндө, илим менен техниканын өзара аракеттенишиндеги илимдин ролун түшүнүшү керек жана алар менен байланыш болгон учурдагы социалдык жана этикалык проблемалар жөнүндө түшүнүгү болуш керек. Илимий рационалдуулуктун баалуулугун жана анын тарыхый типтерин түшүнүшү жана илимий таанып-билүүнүн структурасын, формаларын жана усулдарын, алардын эволюциясын билиши зарыл;
- Тарых жөнүндө илим катары экендигин билүүсү, анын гуманитардык билимдердин системасындагы ордун түшүнүшү керек, тарыхый ой жүгүртүү жөндөмүнө ээ болушу керек;
- Тарыхый билимдин булактары жөнүндө билиши керек, алар менен иштөө ыкмаларына ээ болушу керек;
- Адамзаттын тарыхындагы негизги баскычтары жана алардын хронологиясы жөнүндө илимий билимге ээ болушу керек;
- Тарыхый өтмүшкө карата өзүнүн көз карашын билдирип жана аны негиздей алышы керек;

«Кыргызстан тарыхы» сабагы боюнча Мамлекеттик аттестацияга алып чыгарылуучу темалардын мазмуну.

Кыргызстан тарыхы – дүйнөлүк-тарыхый процесстин бөлүгү, Борбордук Азиялык аймактын тарыхынын бөлүгү.

Кыргыздардын жана Кыргызстандын тарыхын мезгилдештирүү жана анын негизги баскычтары.

Кыргызстан тарыхынын булактары жана тарыхнаамеси.

Булактар: археологиялык, этнологиялык, көркөм, фольклордук, картографиялык, жазма.

Тарыхнаамеси: октябрга чейинки доордун түрдүү багыттарынын орношу жана эволюциясы, советтик, чет өлкөлүк, улуттук.

Алгачкы общиналык түзүлүштүн жана таптык коомдун орнотулушу мезгилиндеги Кыргызстан.

Тянь-Шандагы адмдын эн байыркы издери 300-100 мин. жыл илгери болгон жана эрте байыркы таш кылымы менен аныкталат.

Социогенез – адам коомунун өнүгүшү. Алгачкы общиналык коомдун бузула башташы.

Бронза доорундагы Тянь-Шандын - Ак-Чункур, Саймалы-Таш капчыгайларындагы жана көптөгөн тоолорундагы петроглиф-аска сүрөттөрү.

Сактардын уруулук союзу. Перс жана македониялык баскынчыларга каршы күрөш. (б.з.ч. 8-3 к.к.)

Усундардын саясий уюму жана социалдык мамилелери. Усундардын мамлекети эрте таптык түзүм болгон, анда уруулук түзүлүштүн калдыктары күчтүү болгон. Б. з. ч. 2-к. Улуу Жибек жолунун ачылышы. Гунндардын (сюнну) уруулук союзунун калыптанышы. Гунндардын доору жана усундардын мезгили б.з.ч. 4- к.- б. з. 5-к.

камтыйт.»Кыргыз» этнониминин биринчи эске алынышы (б.з.ч. 3к.). РБайыркы Фергананын кулээлөөчүлүк мамлекеттери. Давань мамлекети. Саясий түзүлүшү. Өнүккөн отурукташкан маданият.

Борбордук Азиядагы гегемония үчүн күрөш. Улуу Кыргыз дөөлөтү.

Байыркы Кыргыз каганатынын түптөлүшү жана анын башка мамлекеттер менен өз ара байланышы.

Байыркы түрк руналык эстеликтер.Энесайлык кыргыздардын чарбасы жана коомдук түзүлүшү. Бутпарастык.

Барс-бек – Энесайдагы Кыргыз мамлекетинин башкаруучусу жана түрктөргө каршы коалицияны түзүүнүн демилгечиси.

Кыргыздардын Уйгур каганатын талкалашы. (845 ж.)

9- 10 к.к. Улуу Кыргыз дөөлөтү. Борбордук Азиядагы гегемония үчүн күрөш.

Байыркы Улуу Жибек жолунун Кыргыз бутагы. Кыргыздардын Кытайга болгон элчилиги.

6 –13 к.к. Кыргызстандын аймагындагы байыркы түрк мамлекеттери.

Көчмөн коомундагы социалдык дифференциациянын жана таптык мамилелердин өнүгүшү.

Көчмөндөрдө феодалдаштыруунун формалары жана өндүрүш каражаттарынын спецификасы.

Ири көчмөн мамлекетинин - Түрк каганатынын түзүлүшү (552- 744-ж.ж.). Батыштын жана Чыгыштын мамлекеттери менен саясий байланыштары. Византияга болгон Түрк элчилиги жана Тянь-Шанга жооп иретиндеги элчилиги.

Феодалдык ич ара согуштар, Түрк империясынын бузулушу (603-ж.) жана Батыш Түрк каганатынын түзүлүшү, анын жогорулашы.

Түргөштөрдүн жогорулашы (8-к. башы).751-ж. Талас салгылашуусунун тарыхый мааниси.

Карлук урууларынын консолидациясы жана Карлук каганатынын түзүлүшү.

Караханид каганаты (10-13-к.к.). Караханид каганатынын негизги аймагы өзүнө Борбордук Тянь-Шанды, Жетисууну, Фергананы жана Чыгыш Түркстандын көпчүлүк бөлүгүн камтыган. Баласагын (Бурана урандылары) –Караханид каганатынын борбору.

Түрктөрдүн маданияты.

1069-ж. Ж.Баласагындын «Кут алчу билим» («Кутадгу- Билиг»)дидактикалык поэмасы жана Махмуда Кашгаринин биринчи «Словарь тюркских наречий» («Диван лугат-ат-тюрк» 1074-ж.) эмгеги - орто кылымдын улуу эстеликтери.

Араб жана Кытай булактарындагы согд жана түрк маданияттары.

Караханид доорунун экономикалык, саясий, маданий өнүгүшү -жаны этникалык

жалпылык – жалпытүрк үлдүүлүктүн калыптануу багытында жүргөн. Бул процесс бузуучу монгол баскынчылыгы тарабынан үзгүлтүккө учураган.

13-14 –к.к. Кыргызстан Чынгизиддердин мамлекетинин курамында.

Моголистан мамлекети. Амир Тимурдун Империясы (14-15 –к.к.)

Чынгыз-хандын империясынын түзүлүшү жана Энесай кыргыздарынын монголдор тарабынан багындырылышы.

1218-ж. Кыргызстандын аймагын монголдор тарабынан басып алынышы. Шаарлардын бүлгүнгө учурашы жана чарбанын төмөндөшү. Тянь-Шань – Чынгизиддердин коммуникациясынын стратегиялык түйүнү.

Тянь-Шандын аймактарын ээликтерге бөлүү- Чагатай и Угэдей улустары. Монгол жана жаны түрк урууларынын массалык көчүп келиши.

Жергиликтүү түрк уруулук бирикмелеринин ролдорунун жогорулашы. Таластагы 1269-ж. Курултай жана 1269-ж. Хайду мамлекетинин түзүлүшү. Саясий жана экономикалык реформалар.

Моголистан мамлекетинин түптөлүшү.

Амир Тимурдун империясы. Тимурдун гегемонисттик саясаты жана Моголистандын көчмөндөрүнүн өздөрүнүн көз карандысыздыгы үчүн күрөшү.

Кыргыз элинин калыптанышы жана өнүгүшү.

Кыргыздардын келип чыгышы жөнүндөгү булактар, тарыхнаамеси жана окумуштуулардын гипотезалары.

Кыргыз элинин калыптанышынын этникалык башаттары жана негизги баскычтары.

Кыргыз этносунун калыптанышынын башаттары, өзүнүн тамырлары менен эки мин жылдан ашык байыркы мезгилге кетет жана Борбордук Азиянын аймагы менен байланыш.

Б.з. биринчи мин жылдыгынын башталышы – жаны этникалык жалпылык-энесайлык кыргыздардын калыптанышы.

Кыргыз «улуу дөөлөттүүлүгүнүн» доору (9-10-к.к.). «Кыргыз» этноними этнополитоним катары, б.а. кыргыз деп өздөрүн келип чыгышы боюнча кыргыз эмес, бирок кыргыздардан көз каранды болгон уруулар атап башташкан.

Кыргыз субэтностордун бири 9-10-к.к. Алтай менен Джунгарияда түзүлгөн.

15-к. алтайлык кыргыздар, Моголистан мамлекетинин курамына кирип турган, алар Тянь-Шандын бош калган жерлерин ээлеген жана жергиликтүү түрк-монгол урууларын ассимиляциялоо менен жаны этникалык түзүлүштүн - азыркы учурдагы кыргыз элинин

негизги ядросу болуп калган.

Кыргыз элинин мамлекеттик–саясий консолидациясы кыргыздардын этносаясий тутумун уруулардын «он канат», «сол канат», «ичкилик» дуалдык бирикмеси түрүндө бекемдеген.

Тилдин жана антропологиялык келбеттин калыптанышы. Материалдык жана руханий маданият.

15-16-к.к. кыргыз элинин калыптануу процессинин аякташы.

Кыргыздардын 16-18-к.к. Жунгар хандыгына жана Цин империясына каршы күрөшү.

16-к. кыргыз элинин этносаясий аймагы. Мухамед-кыргыз.

Казак хандыгы, Шейбанилер, Аштарханиддер менен болгон өзара мамилелери..

Мухаммед– кыргыз жана анын кыргыз урууларын бириктирүүгө саясий аракеттери.

Ойрот-калмактардын Джунгар хандыгын түзүшү (1635-ж.).

Жунгар экспансиясына каршы кыргыздардын күрөшү. «Манас» эпосу калмактарга каршы күрөш жөнүндө.

Жунгарлардын Цинь империясы тарабынан талкаланышы (1757- 1758 –ж.ж.)

Цинь империясынын басып алуучулук умтулуулары. Кыргыздардын күчтөнүшү жана Чыгыш Түркстан элдеринин кытай баскынына каршы күрөшүнө олуттуу таасир тийгизиши.

Кыргыз дипломатиясынын пайда болушу, Орусия менен байланыштарды орнотуу. Орусияга болгон биринчи Кыргыз элчилиги (1785г.) Атаке-бий, А.Кучаков, Шергазы – биринчи кыргыз элчилери.

Кыргызстан Кокон хандыгынын жана Россия империясынын курамында.

Кокон хандыгынын түптөлүшү (1709-ж.). Кыргызстандын аймактарын Кокон хандыгы тарабынан басып алышынын негизги баскычтары. (1762-1831ж.ж.).

Кокондун саясий турмушундагы кыргыз феодалдарынын ролу.

Алымбек-датка. Курманджан-датка. Кыргыздардын антикокондук күрөшү. Тайлак – баатыр. Атантай.

Ич ара согуштар. Түндүк кыргыздардын Орусияга багытталышы. Байтиктин көтөрүлүшү.

Кыргыздардын Орусияга кошулушунун саясий өбөлгөлөрү.Түндүк кыргыздардын орус **төбөлдүгүн** кабыл алышы. (1855-1868ж.ж.)

Кокон хандыгынын Россия тарабынан басып алынышы. «1875-1876-ж.ж. Алтайга болгон аскердик экспедиция» Шабдан Джантаев.

Кыргызстандын Россияга кошулушунун тарыхый кесепеттери- Кыргызстан Россия империясынын колониясы (1855-1917ж.ж.). Орус изилдөөчүлөрү Кыргызстан жана кыргыздар жөнүндө. 1916-жылдагы көтөрүлүш жана анын тарыхый мааниси. XIX - XX к.к. кыргыздардын салттуу маданияты.

Кыргыздардын материалдык маданияты : турак жайлары, куралдары, кийими, тамак-ашы, колдонмо искусствосу.

Руханий маданияты: озеки элдик чыгармачылык, диний ишенимдери, адаттары, салттары.

Калыгул, Арстанбек, Молдо Кылыч, Молдо Нияз заманчы- акындар жана алардын кыргыз коомунун руханий өнүгүшүндөгү ролу. Токтогул, Тоголок Молдо – гуманист- акындар.

Кыргызстан СССРдин курамында (1917-1991-ж.ж.)

Октябрь окуялары (1917 –ж.) жана кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн орнотулушу.

Кыргызстандагы өнөр жай, каржы, транспорт, агрардык мамилелер тармагындагы социалисттик өзгөрүүлөр.

Орто Азиянын улуттук-мамлекеттик **жиктелиши** (1924ж.) жана Кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн башталышы.

Кыргыз мамлекеттүүлүгүнүн орнотулушунун негизги баскычтары.

Жусуп Абдрахманов - Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн биринчи башчысы.

Абдыкадыр Орозбеков –Кыргыз мамлекетинин биринчи башчысы.

Кыргыз коомунун турмушундагы олуттуу өзгөрүүлөр.

Экономика, маданият, билим берүү, илим тармагындагы жетишкендиктер жана ийгиликтер.

СССРдеги тоталитаризм жана анын Кыргызстандагы кесепеттери. 1930-жылдардагы репрессиялар .

Кыргызстан улуу ата мекендик согуш жылдарында (1941-1945ж.ж.)

Кайра куруунун алдындагы Кыргызстан (1965- 1985 ж.ж.)

Негативдүү тенденциялардын өсүшү, экономикадагы сенектик кубулуштар, алардын себептери жана манызы. СССРдин бузулушу (1991 - ж.).

Суверендүү Кыргыз Республикасы

Көзкарандысыз, суверендүү Кыргыз Республикасынын түзүлүшү (август 1991-ж.).

Мамлекеттик башкаруунун трансформациясы.

Кыргыз Республикасынын жаны Конституциясынын кабыл алынышы (май 1993-ж.).

Улуттук валютанын киргизилиши (май 1993-ж.) жана рыноктук мамилелерге өтүү.

Кыргыз коомунун коомдук-саясий турмушундагы массалык маалымат каражаттарынын (ММК) ролу.

Кыргызстан жана дүйнөлүк коомчулук. КРгы геосаясий кырдал.
Эл аралык терроризм жана диний экстремизм менен күрөш. Баткен окуяларынын сабактары.
Саясий партиялардын, коомдук кыймылдардын ишмердүүлүгү жана алардын кыргыз коомун демократиялаштыруудагы ролу.
Суверендүү Кыргызстандын экономикалык кыйынчылыктары жана өнүгүү перспективалары.

Сунушталуучу адабияттар:

1. История Киргизской ССР с древнейших времен до наших дней в 5-ти томах. т.1. – Ф., 1984
2. Джуманалиев Т. Хрестоматия по древней и средневековой истории Кыргызстана. – Б., 2007
3. Всемирная история. Под ред. Г.Б.Поляка и др.-М., 2003
4. Абрамзон С.М Кыргызы и их этногенетические и историко-культурные связи. – Ф., 1990.
5. Аристов Н.А. Усуни и кыргызы или кара кыргызы. –Б., 2001.
6. Асанканов А.А., Осмонов Дж.О. История кыргызов (с древнейших времен до наших дней). –Б., 2002.
7. Бартольд В.В. Тюрки. Соч., -М., 1968. Т.5
8. Бартольд В.В. Избранные труды по истории кыргызов и Кыргызстана. –Б., 1996.
9. Бернштам А.Н. Избранные труды по археологии и истории кыргызов и Кыргызстана. –М., Т.1., 1997.; Т.2., 1998.
10. Бичурин Н.Я. (Иакинф) Собрание сведений о народах, обитавших в Средней Азии в древние времена. –М.-Л., т. I, 1950; т. II, 1953.
11. Валиханова Ч.Ч. Собрание сочинений. В 5-т. –Алма-Ата., 1985
12. Плоских В.М. История кыргызов и Кыргызстана. –Б., 2009
13. Карабаев Э., Подкуйко Ю. Центральная Азия: история региона. –Б., 2004
14. Осмонов Дж.О. История кыргызов (с древнейших времен до наших дней) –Б., 2008.

Кошумча адабияттар:

1. Бактыгулов Д.С., Момбекова Ж.К. История Кыргызстана. –Б., 1992.
2. Брудный А., Койчуев Т.К. Независимый Кыргызстан: третий путь. – Б., 1993.
3. Гумилев Л.Н. Древние тюрки. –М., 1967.
4. История кыргызов и Кыргызстана: Учебник для Вузов / Отв ред. В.В.Плоских –Б.: Илим, 2003.
5. Джекшенкулов А. Страны Центральной Азии в мировом обществе. – М., 2000
6. Джунушалиев Д., Какеев А., Плоских В. Исторические этапы Кыргызской государственности. –Б., 2003.
7. Джуманалиев А. Политическая история Кыргызстана. –Б., 2002
8. Табышалиев С.Т. Кыргызстан на Великом Шелковом Пути. –Б., 1992
9. Караев О. Арабские и персидские источники 9-12 века о кыргызах. – Ф., 1968.
10. Койчуев Т. и др. Кыргызы и их предки: нетрадиционный взгляд на историю и современность. – Б.: Раритет инфо, 1999
11. Кляшторный С.Г. Степные империи Евразии. СПб., 1994.

12. Кыргыздар. т1-10. –Б., 2004
13. Омурзаков С.О. История кыргызов и Кыргызстана. –Б. 2007
14. Усенбаев К.У. Восстание 1916г. в Киргизии.- Ф.,1967.
15. Чоротегин Т.К., Молдокасымов К.С. Кыргыздардын жана Кыргызстандын кыскача тарыхы (Байыркы замандан тартып бугунку кунго чейин) - Б., 2000.
16. Худяков Ю.С. Кыргызы на просторах Азии. –Б., 1995.

**В результате обучения в области истории Кыргызстана:
обучающийся должен:
*иметь представление***

- понимать роль науки в развитии цивилизации, во взаимодействии науки и техники и иметь представление о связанных с ними современных социальных и этических проблемах, понимать ценность научной рациональности и ее исторических типов, знать структуру, формы и методы научного познания, их эволюцию;
- иметь представление об истории как науке, ее месте в системе гуманитарного знания, владеть основами исторического мышления;
- иметь представление об источниках исторического знания и приемах работы с ними;
- иметь научное представление об основных этапах в истории человечества и их хронологии;
- уметь выражать и обосновывать свою позицию по вопросам, касающимся ценностного отношения к историческому прошлому;

Содержание тем, выносимых на Государственную аттестацию по дисциплине История Кыргызстана

История Кыргызстана – часть всемирно-исторического процесса, часть истории Центральноазиатского региона.

Периодизация и основные этапы истории кыргызов и Кыргызстана.

Источники и историография истории Кыргызстана.

Источники: археологические, этнологические, изобразительные, фольклорные, картографические, письменные.

Историография: становление и эволюция различных направлений дооктябрьского периода, советская, зарубежная, национальная.

Кыргызстан в период первобытнообщинного строя и становления классового общества

Древнейшие следы человека на Тянь-Шане относятся к периоду 300-100 тыс. лет назад и определяются ранним древнекаменным веком.

Социогенез – развитие человеческого общества. Начало разложения первобытнообщинного строя.

С эпохи бронзы берут свое начало многочисленные петроглифы-наскальные рисунки в горах и урочищах Тянь-Шаня – Ак-Чункур, Саймалы Таш .

Сакский племенной союз. Борьба против персидских и македонских завоевателей.(8-3 вв до н. э.)

Политическая организация и социальные отношения усуней. Государство усуней представляло собой раннеклассовое образование с сильными пережитками родовой организации. 2 в. до н. э. открытие Великого Шелкового пути. Складывание союза племен группы – гунны (сюнну). Эпоха гуннов и время усуней охватывает период с 4 в. До н. э. – по 5в. Н.э. Первое упоминание этнонима «кыргыз» (3 в. До н.э.).

Рабовладельческие государства древней Ферганы. Государство Давань.

Политическое устройство. Развитая оседлая культура.

Борьба за гегемонию в Центральной Азии.

Кыргызское Великодержавие.

Возникновение Древнекыргызского каганата и его взаимоотношения с другими государствами.

Древнетюркские рунические памятники. Хозяйство и общественное устройство енисейских кыргызов.

Язычество.

Барс-бек – правитель кыргызского государства на Енисее и инициатор создания Антитюркской коалиции.

Разгром кыргызами Уйгурского каганата. (845 г.)

Кыргызское великодержавие 9- 10 вв. Борьба за гегемонию в Центральной Азии.

Кыргызская ветвь Великого Шелкового Пути. Кыргызское посольство в Китай.

Древнетюркские государства на территории Кыргызстана.

(6 – нач. 13 вв.)

Развитие социальной дифференциации и классовых отношений в среде кочевых обществ.

Формы феодализации и специфика средств производства у кочевников.

Образование Тюркского каганата (552- 744гг) – крупного кочевого государства.

Политические связи с государствами Запада и Востока. Тюркское посольство в Византию и ответное посольство на Тянь-Шань.

Межфеодальные уособицы, распад Тюркской империи (603г.) и образование Западнотюркского каганата, его возвышение.

Возвышение Тюргешей (нач. 8 в.) Историческое значение Таласской битвы 751 г.

Консолидация карлукских племен и образование Карлукского каганата.

Караханидский каганат (10-нач. 13 вв). Основная территория Караханидского каганата охватывала Центральный Тянь-Шань, Семиречье, Фергану и большую часть Восточного Туркестана. Баласагун (развалины Бурана) – столица Караханидского каганата.

Культура тюрков.

Величайшие памятники средневековья- дидактическая поэма Ж. Баласагына «Кутадгу- Билиг»(1069г. « Благодатное знание»), и первый «Словарь тюркских наречий» («Диван лугат-ат-тюрк» 1074г.) Махмуда Кашгари.

Согдийская и тюркская культура в арабских и китайских источниках.

Экономическое политическое, культурное развитие Караханидского периода шло в

направлении сложения новой этнической общности – общетюркской народности. Процесс прерван губительным монгольским нашествием.

**Кыргызстан в составе государства Чингизидов. 13-14 вв.
Государство Моголистан. Империя Амира Тимура. 14-15 вв.**

Образование империи Чингиз – хана и подчинение Енисейских кыргызов монголами.

Завоевание территории Кыргызстана монголами (1218г.) Разорение городов и упадок хозяйства. Тянь-Шань – стратегический узел коммуникаций Чингизидов.

Раздел территории Тянь-Шаня на уделы – улусы Чагатая и Угэдея. Массовое переселение монгольских и новых тюркских племен.

Возрастание роли местных тюркских племенных объединений. Курултай 1269 г. В Таласе и образование государства Хайду (1269г.) Политические и экономические реформы.

Образование государства Моголистан.

Империя Амира Тимура. Гегемонистская политика Тимура и борьба кочевников Моголистана за свою независимость.

Формирование и развитие кыргызской народности

Источники, историография и гипотезы ученых о происхождении кыргызов.

Этнические истоки и основные этапы формирования кыргызского народа.

Истоки формирования кыргызского этноса уходят своими корнями более чем в двухтысячелетнюю древность и связана с территорией Центральной Азии.

Начало 1-го тысячелетия н.э. – формирование новой этнической общности – енисейских кыргызов.

Эпоха кыргызского «великодержавия» (9-10 вв.) Этноним «кыргыз» выступает в качестве этнополитонима, т.е. кыргызами стали называть себя и некыргызские по происхождению племена, но находившиеся в политической зависимости от кыргызов.

Один из кыргызских субэтносов в 9-10 веке образовался на Алтае и в Джунгарии.

В 15 веке алтайские кыргызы, входившие в государство Моголистан заняли опустевшие земли Тянь-Шаня и ассимилировали местные тюрко-монгольские племена и стали основным ядром нового этнического образования – кыргызской народности современного облика.

Государственно – политическая консолидация кыргызской народности ознаменован укреплением этнополитической структуры кыргызов в виде дуального

объединения племен «правого крыла», «левого крыла» и группы ичкилик.

Формирование языка и антропологического облика. Материальная и духовная культура.

Завершение процесса формирования кыргызской народности (кон. 15 нач. 16 в.)

Кыргызы в борьбе против Джунгарского ханства и Цинской империи (16-18 вв)

Этнополитическая территория Кыргызского народа в 16 в. Мухамед-кыргыз.

Политические взаимоотношения с Казахским Ханством, Шейбанидами, Аштарханидами.

Мухаммед – кыргыз и его политическая попытка объединить кыргызские племена.

Создание ойрот-калмаками Джунгарского ханства (1635г).

Борьба кыргызов против Джунгарской экспансии. Эпос «Манас» о борьбе против калмаков.

Разгром Джунгарии Циньской империей (1757- 1758 гг.)

Захватнические устремления Циньской империи. Обретение кыргызами действенной силы и оказание существенного влияния на борьбу народов Восточного Туркестана против китайской экспансии.

Зарождение кыргызской дипломатии, установление связей с Россией. Первое кыргызское посольство в Россию (1785г.) Атаке-бий, А.Кучаков, Шергазы – первые кыргызские послы.

Кыргызстан в составе Кокандского ханства и Российской империи.

Образование Кокандского ханства (1709 г). Основные этапы завоевания Кокандом территории Кыргызстана (1762-1831гг).

Роль кыргызских феодалов в политической жизни Коканда.

Алымбек-датха. Курманджан-датха. Антикокандская борьба кыргызов. Тайлак – баатыр. Атантай.

Междоусобицы. Ориентация северных кыргызов на Россию. Восстание Байтика.

Политические предпосылки к присоединению кыргызов к России. Принятие северными кыргызами российского подданства. (1855-1868гг.)

Завоевание Россией Кокандского ханства. «Военная экспедиция на Алтай 1875-1876 гг.». Шабдан Джантаев.

Исторические последствия присоединения Кыргызстана – к России Кыргызстан – колония Российской империи (1855-1917гг.) Российские исследователи о кыргызах и Кыргызстане. Восстание 1916г. И его историческое значение. Традиционная культура кыргызов к концу XIX нач. XX в.в.

Материальная культура кыргызов: жилище, оружие, одежда, пища, прикладное искусство.

Духовная культура: устное народное творчество, религии верования, обычаи, традиции.

Калыгул, Арстанбек, Молдо Кылыч, Молдо Нияз акыны – заманисты и их роль в духовном развитии кыргызского общества. Токтогул, Тоголок Молдо – акыны-гуманисты.

Кыргызстан в составе СССР (1917-1991гг.)

Октябрьские события (1917 г.) и становление кыргызской государственности.

Социалистические преобразования в Кыргызстане в области промышленности, финансов, транспорта, аграрных отношений.

Национально – государственное размежевание Средней Азии (1924г. И начало кыргызской государственности.

Основные этапы становления кыргызской государственности.

Ю. Абдрахманов - первый глава правительства Киргизской Республики.

А. Орозбеков – первый глава Кыргызского государства.

Значительные изменения в жизни кыргызского общества.

Достижения и успехи в области экономики, культуры, образования, науки.

Тоталитаризм в СССР и его последствия в Кыргызстане. Репрессии 30-х годов

Кыргызстан в годы Великой Отечественной Войны (1941-1945г.г.)

Кыргызстан накануне перестройки (1965- 1985 гг)

Наращение негативных тенденций, застойные явления в экономике их причины и сущность. Распад СССР (1991 г).

Суверенная Кыргызская Республика

Образование независимой, суверенной Кыргызской Республики (август 1991 г.).

Трансформация государственного управления.

Принятие новой Конституции Кыргызской Республики. (май 1993г.).

Введение национальной валюты (май 1993 г) и переход к рыночным отношениям.

Роль СМИ в общественно-политической жизни кыргызского общества.

Кыргызстан и мировое сообщество. Геополитическая ситуация КР.

Борьба с международным терроризмом и религиозным экстремизмом. Уроки Баткенских событий.

Деятельность политических партий, общественных движений и их роль в демократизации кыргызского общества.

Экономические трудности и перспективы развития суверенного Кыргызстана.

Рекомендуемая литература:

1. История Киргизской ССР с древнейших времен до наших дней в 5-ти томах. т.1. – Ф., 1984
2. Джуманалиев Т. Хрестоматия по древней и средневековой истории Кыргызстана. – Б., 2007
3. Всемирная история. Под ред. Г.Б.Поляка и др.-М., 2003
4. Абрамзон С.М Кыргызы и их этногенетические и историко-культурные связи. – Ф., 1990.
5. Аристов Н.А. Усуни и кыргызы или кара кыргызы. –Б., 2001.
6. Асанканов А.А., Осмонов Дж.О. История кыргызов (с древнейших времен до наших дней). –Б., 2002.
7. Бартольд В.В. Тюрки. Соч., -М., 1968. Т.5
8. Бартольд В.В. Избранные труды по истории кыргызов и Кыргызстана. –Б., 1996.
9. Бернштам А.Н. Избранные труды по археологии и истории кыргызов и Кыргызстана. –М., Т.1., 1997.; Т.2., 1998.
10. Бичурин Н.Я. (Иакинф) Собрание сведений о народах, обитавших в Средней Азии в древние времена. –М.-Л., т. I, 1950; т. II, 1953.
11. Валиханова Ч.Ч. Собрание сочинений. В 5-т. –Алма-Ата., 1985
12. Плоских В.М. История кыргызов и Кыргызстана. –Б., 2009
13. Карабаев Э., Подкуйко Ю. Центральная Азия: история региона. –Б., 2004
14. Осмонов Дж.О. История кыргызов (с древнейших времен до наших дней) –Б., 2008.

Дополнительная литература:

1. Бактыгулов Д.С., Момбекова Ж.К. История Кыргызстана. –Б., 1992.
2. Брудный А., Койчуев Т.К. Независимый Кыргызстан: третий путь. – Б., 1993.
3. Гумилев Л.Н. Древние тюрки. –М., 1967.
4. История кыргызов и Кыргызстана: Учебник для Вузов / Отв ред. В.В.Плоских –Б.: Илим, 2003.
5. Джекшенкулов А. Страны Центральной Азии в мировом обществе. – М., 2000
6. Джунушалиев Д., Какеев А., Плоских В. Исторические этапы Кыргызской государственности. –Б., 2003.
7. Джуманалиев А. Политическая история Кыргызстана. –Б., 2002
8. Табышалиев С.Т. Кыргызстан на Великом Шелковом Пути. –Б., 1992
9. Караев О. Арабские и персидские источники 9-12 века о кыргызах. – Ф., 1968.
10. Койчуев Т. и др. Кыргызы и их предки: нетрадиционный взгляд на историю и современность. – Б.: Раритет инфо, 1999
11. Кляшторный С.Г. Степные империи Евразии. СПб., 1994.
12. Кыргыздар. т1-10. –Б., 2004
13. Омурзаков С.О. История кыргызов и Кыргызстана. –Б. 2007
14. Усенбаев К.У. Восстание 1916г. в Киргизии. – Ф., 1967.
15. Чоротегин Т.К., Молдокасымов К.С. Кыргыздардын жана Кыргызстандын кыскача тарыхы (Байыркы замандан тартып бугунку кунго чейин) – Б., 2000.
16. Худяков Ю.С. Кыргызы на просторах Азии. –Б., 1995.

СК «ЭУКС» бирикмесинин
отурумунда каралды
Бирикме башчысы _____
№ _____ протокол « _____ » _____ 20 _____ ж.

СКнин директору т.и.к., доцент
_____ И.А.Бакиров
« _____ » _____ 20 _____ ж.

